59. බහුවේදනීය සූත්‍රය

---

1. මා විසින් මෙසේ අසනලදී. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සමීපයෙහිවූ ජේතවන නම් අනේපිඩු මහ සිටුහුගේ ආරාමයෙහි වැඩ වෙසෙන සේක. එකල්හි වනාහි (වැය, පොරොව, නියන, මිටිය, දැලිනුල යන අංග පසකින් යුක්ත හෙයින්) පඤ්චකාංග නම්වූ (දෙටු) වඩු තෙම ආයුෂ්මත් (පණ්ඩිත) උදායි ස්ථවිර තෙමේ යම් තැනෙක්හිද, එතැනට පැමිණියේය. පැමිණ ආයුෂ්මත් උදායි ස්ථවිරයන්ට වැඳ, එකත්පස්ව හුන්නේය. එකත්පස්ව හුන්නාවූම පඤ්චකාංග නම් වඩුතෙම ආයුෂ්මත් උදායි ස්ථවිරයන්ට මෙසේ කීයේය. "ස්වාමීනි, උදායි ස්ථවිරයන් වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් කෙතෙක් වේදනාවෝ වෙත්දැයි වදාරණ ලද්දාහුද?"

"ගෘහපතිය, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සැප වේදනාවය, දුක් වේදනාවය, දුක්ද නොවූ සැපද නොවූ වේදනාවයයි වේදනා තුනක් වදාරණ ලද්දාහුය. ගෘහපතිය , මේ වේදනා තුන වනාහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදරණ ලද්දාහුය."

"ස්වාමීනි, උදායි ස්ථවිරයන් වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වේදනා තුනක් නොවදාරණ ලද්දාහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සැප වේදනාය, දුක් වේදනායයි වේදනා දෙකක් පමනක්ම වදාරණ ලද්දාහ. ස්වාමීනි, යම් මේ දුක්ද නොවූ සැපද නොවූ වේදනාවක් වේද, මෙය ශාන්තවූ ප්‍රණීත වූ සැපයෙහි (ඇතුලත් කොට) භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදාරණ ලද්දීය."

2. දෙවනුවද ආයුෂ්මත් උදායි ස්ථවිරතෙම පඤ්චකාංග නම් වඩුවාට මෙය කීයේය. " ගෘහපතිය, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වේදනා දෙකක් නොවදාරණ ලද්දාහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සැප වේදනාය, දුක් වේදනාය, දුක්ද නොවූ සැපද නොවූ වේදනායයි වේදනා තුනක් වදාරණ ලද්දාහ. ගෘහපතිය , මේ වේදනා තුන වනාහි භාග්‍යවතුන්වහන්සේ විසින් වදාරණ ලද්දාහුය." දෙවනුවද පඤ්චකාංග නම් වඩුතෙම "ස්වාමීනි, උදායි ස්ථවිරයන් වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වේදනා තුනක් නොවදාරණ ලද්දාහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සැප වේදනාය, දුක් වේදනායයි, වේදනා දෙකක්ම වදාරණ ලද්දාහ. ස්වාමීනි, යම් මේ දුක්ද නොවූ සැපද නොවූ වේදනාවක්වේද, ඕතොමෝ ශාන්තවූ ප්‍රණීතවූ සැපයෙහි (ඇතුලත්කොට) භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදාරණ ලද්දීය."

3. තුන්වෙනුවද ආයුෂ්මත් උදායි ස්ථවිරතෙම පඤ්චකාංග නම් වඩුවාට “ගෘහපතිය , භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වේදනා දෙකක් නොවදාරණ ලද්දාහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ

විසින් සැප වේදනාය, දුක් වේදනාය, දුකද නොවූ, සැපද නොවූ වේදනායයි වේදනා තුනක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදාරණ ලද්දාහුය"යි කීය. තුන් වෙනුවද පඤ්චකාංග නම් වඩුතෙම ආයුෂ්මත් උදායි ස්ථවිරයන්ට 'ස්වාමිනි, උදායි ස්ථවිරයන් වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වේදනා තුනක් නොවරදාරණ ලද්දාහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් දුක් වේදනාය, සැප වේදනායයි වේදනා දෙකක්ම වදාරණලද්දාහ. ස්වාමිනි, යම්මේ දුක් ද නොවූ සැපද නොවූ වේදනාවක් වේද, මෙය ශාන්තවූ ප්‍රණීතවූ සැපයෙහි (ඇතුළත් කොට) භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදාරණ ලද්දීයයි" කීය. ආයුෂ්මත් උදායි ස්ථවිර තෙමේ පඤ්චකාංග නම් වඩු තෙමේ ද ආයුෂ්මත් උදායි ස්ථවිරයන්ට හඟවන්ට නොහැකි වූයේය.

4. ආයුෂ්මත් ආනන්ද ස්ථවිරතෙම ආයුෂ්මත් උදායි ස්ථවිරයන් වහන්සේත් පඤ්චකාංග නම් වඩුවාත් අතර ඇතිවූ මේ කථා සල්ලාපය ඇසුවේමය. ඉක්බිති ආයුෂ්මත් ආනන්ද ස්ථවිර තෙම භාග්‍යවතුන් වහ්සේ යම් තැනකද, එතැනට පැමිණියේය. පැමිණ, භාග්‍යවතුන් වහන්සේට වැඳ, එක පැත්තක හුන්නේය. එක පැත්තක හුන්නාවූම ඇයුෂ්මත් ආනන්ද ස්ථවිරතෙම ආයුෂ්මත් උදායි ස්ථවිරයන් හා පඤ්චකාංග නම් වඩුවා අතර, ඇතිවූ කථා සල්ලාපය යම් පමණ වූයේද, ඒ සියල්ල භාග්‍යවතුන් වහන්සේට කීයේය. මෙසේ කී කල්හි භාග්‍යවතුන් වහනසේ ආයුෂ්මත් ආනන්ද ස්ථවිරයන්ට මෙය වදාළේය. "ආනන්දය, පඤ්චකාංග නම් වඩු තෙම උදායි විසින් කියන ලද ඇති කාරණයට සතුට නොවීය. උදායි තෙම පඤ්චකාංග නම් වඩුවා විසින් කියනලද ඇති කාරණයට සතුටු නොවීය.

5. "ආනන්දය, මා විසින් කාරණා වශයෙන් වේදනා දෙකක්ද කියන ලදහ. මා විසින් කාරණා වශයෙන් වේදනා තුනක්ද කියන ලදහ. මා විසින් කාරණා වශයෙන් වේදනා පසක්ද කියන ලදහ. මා විසින් කාරණ වශයෙන් වේදනා සයක්ද කියන ලදහ. මා විසින් කාරණා වශයෙන් වේදනා අටලොසක්ද කියන ලදහ. මා විසින් කාරණා වශයෙන් වේදනා එකසිය අටක්ද කියන ලදහ. ආනන්දය, මා විසින් ධර්මය තෙම කාරණා වශයෙන් දේශනා කරනලදී.

ආනන්දය, මා විසින් ධර්මය මෙසේ කාරණා වශයෙන් දේශනා කරනලද කල්හි යම් කෙනෙක් යහපත් කොට කියන ලද, මනාකොට කියන ලද එම ධර්මය නොඅනුදනිත්ද, ඔවුනොවුන් එකඟ නොවෙත්ද, සතුටු නොවෙත්ද, ඔවුන් හටගත් ඩබර ඇත්තාහු, හටගත් කලහ ඇත්තාහු, විවාදයට පැමිණියාහු ඔවුනොවුන් ජිව්හ නමැති හුල්වලින්[1] අනිමින් වාසය කරන්නාහුය යන මෙය කැමති විය යුතුයි. ආනන්දය, මා විසින් ධර්මය මෙසේ කාරණා වශයෙන් දේශනා කරනලද කල්හි යම් කෙනෙක් ඔවුනොවුන් යහපත්කොට කියන ලද්ද මනාකොට කියන ලද්ද අනුදන්නාහුද, මනාකොට හගින්නාහුද, මනා කොට අනුනමෝදන් වන්නාහුද, ඔවුන් සමගි වූවාහු, සතුටු වන්නාහු, විවාද නොකරන්නාහු, කිරි හා දිය මෙන් එක්වූවාහු ඔවුනොවුන් ප්‍රිය ඇස්වලින් බලමින් වාසය කරන්නාහුය. යන මෙය කැමති විය යුතුයි.

[1] Tounge the Sword

6. "ආනන්දය, මේ කාම ගුණ පසක් වෙත්. කවර පසක්ද යත් ඇසින් දැනගත යුතුවූ කැමැතිවූ මනාප වූ ප්‍රිය ස්වභාව ඇත්තාවූ කාමය වඩවන්නාවූ ඇළුම් කටයුතුවූ රූපයෝ වෙත්. කණින් දතයුතුවූ ඉෂ්ටවූ කැමැතිවූ මනාප වූ ප්‍රිය ස්වභාව ඇත්තාවූ කාමය පිණිස පවත්නාවූ ඇලුම් කටයුතුවූ ශබ්දයෝ වෙත්. නාසයෙන් දතයුතුවූ ඉෂ්ටවූ කැමැතිවූ මනාපවූ ප්‍රිය ස්වාභාව ඇත්තාවූ කාමය පිණිස පවත්නාවූ ඇලුම් කටයුතුවූ ගන්ධයෝ වෙත්. දිවෙන් දතයුතුවූ ඉෂ්ටවූ කැමතිවූ මනාපවූ ප්‍රිය ස්වභාව ඇත්තාවූ කාමය පිණිස පවත්නාවූ ඇලුම් කටයුතුවූ රසයෝ වෙත්. කයින් දතයුතුවූ ඉෂ්ටවූ කාන්තවූ මනාපවූ ප්‍රිය ස්වභාවවූ ඇලීමෙන් යුක්තවූ ඇලුම් කටයුතුවූ ස්පර්ශයෝ වෙත්. ආනන්දය, මේ වනාහි නාමගුණ පසවෙත්. ආනන්දය, මේ පඤවකාම ගුණයන් නිසා යම් සැපයක් සතුටක් උපදීද, මේ කාම සැපයයි කියනු ලැබේ.

7. "ආනන්ද, යමෙක් වනාහි සත්වයෝ මේ උසස්ම සැපය විඳිත් යයි මෙසේ කියන්නේද, ඔවුන්ගේ ඒ කීමට එකඟ නොවෙමි. ඊට හේතු කවරේද? ආනන්දය, මේ සැපයට වඩා ඉතා යහපත්වූද ඉතා ප්‍රණීතවූද අනික් සැපයක් ඇත්තේය. ආනන්දය, මේ සැපයට වඩා ඉතා යහපත් වූද අතිශයින් ප්‍රණීතවූද, අනිත් සැපය කවරේද? ආනන්දය, මේ ශාසනයෙහි මහණ තෙම කාමයන්ගෙන් වෙන්වම අකුසල ධර්මයන්ගෙන් වෙන්වම විතර්ක සහිත වූ විචාර සහිතවූ විවේකයෙන් හටගත් ප්‍රීතිය හා සැපය ඇති පළමුවන ධ්‍යානයට පැමිණ වාසය කරයි. ආනන්දය, මෙය වනාහි එකී සැපයට වඩා ඉතා යහපත්වූද, අතිශයින් ප්‍රණීතවූද අනිත් සැපයවේ.

8. "ආනන්දය, යමෙක් වනාහී සත්වයෝ මේ පළමුවන ධ්‍යානය තුළ උසස්ම සැපය විඳිත්යයි කියන්නේද, ඔහුගේ ඒ කීමට මම එකඟ නොවෙමි. ඊට හේතු කවරේද? ආනන්දය, මේ සැපයට වඩා ඉතා යහපත්වූ ද අතිශයින් ප්‍රණීතවූද අනිත් සැපයක් ඇත්තේය. ආනන්දය, මේ සැපයට වඩා යහපත්වූද අතිශයින් ප්‍රණීතවූද, අනිත් සැපය කවරේද? ආනන්දය, මේ ශාසනයෙහි මහණතෙම විතර්ක විචාරයන්ගේ සංසිඳීමෙන් තමා කෙරෙහි පැහැදීම ඇත්තාවූ චිත්තතයාගේ වකඟ බව ඇති විතර්ක රහිතවූ විචාර රහිත වූ සමාධියෙන් හටගත් ප්‍රීතිය හා සැපය ඇති දෙවන ධ්‍යානයට පැමිණ වාසය කරයි. ආනන්දය මේ වනාහි එකී සැපයට වඩා ඉතා යහපත් වූද අතිශයින් ප්‍රණීතවූද අනික් සැපය වේ.

9. "ආනන්දය, යමෙක් වනාහි සත්වයෝ මේ දෙවන ධ්‍යානය තුල උසස්ම සැපය විඳිත්යයි' කියන්නේද, ඔහුගේ ඒ කීමටද මම එකඟ නොවෙමි. ඊට හේතු කවරේද? ආනන්දය, මේ සැපයට වඩා ඉතා යහපත් වූද, අතිශයින් ප්‍රණීතවූද අනිත් සැපයක් ඇත්තේය. ආනන්දය, මේ සැපයට වඩා ඉතා යහපත් වූද, අතිශයින් ප්‍රණීතවූද අනික් සැපය කවරේද? ආනන්දය, මේ ශාසනයෙහි, මහණ තෙම ප්‍රීතියේ නොඇලී උපෙක්ෂාසහිතව මනා සතියෙන් මනා දැනුම් ඇත්තේ වාසය කරයි. කයින් සැපය විඳියි. යමක් ආර්යයෝ උපෙක්ෂා ඇත්තේය. සිහි ඇත්තේය, සැප විහරණ, ඇත්තේයයි කියත්ද, ඒ තුන්වන ධ්‍යානයට පැමිණ වාසය කරයි.

ආනන්දය, මෙය වනාහි එකී සැපයට වඩා ඉතා යහපත්වූද අතිශයින් ප්‍රණීතවූද අතික් සැපය වේ.

10. "ආනන්දය, යමෙක් වනාහි සත්වයෝ මේ උසස්ම සැපය තුන්වන ධ්‍යානය තුල විඳිත්යයි කියන්නේද, ඔහුගේ ඒ වචනයට එකඟ නොවෙමි. ඊට හේතු කවරේද, ආනන්දය, එකී සැපයට වඩා ඉතා යහපත්වූද අතිශයින් ප්‍රණීතවූද, අතික් සැපයක් අත්තේය. ආනන්දය, එකී සැපයට වඩා ඉතා යහපත්වූද අතිශයින් ප්‍රණීතවූද අතික් සැපය කවරේද? ආනන්දය, මේ ශාසනයෙහි මහණ තෙම සුඛයාගේද, දුරු කිරීමෙන් දුක්ඛයාගේද දුරු කිරීමෙන් පළමුකොටම තොම්නස් දොම්නම් දෙදෙනාගේ නැසීමෙන් දුක් නැත්තාවූ සැප නැත්තාවූ උපේක්ෂා සමෘති දෙදෙනොගේ පිරිසිදු බව ඇති සතරවන ධ්‍යානයට පැමිණ වාසය කරයි. ආනන්දය, මෙය වනාහි මෙකී සැපයට වඩා ඉතා යහපත්වූද අතිශයින් ප්‍රණීතවූද අතික් සැපය වේ.

11. "ආනන්දය, යමෙක් වනාහි සත්වයෝ මේ උසස්ම සැපය සතරවන ධ්‍යානය තුල විඳිත්යයි, මෙසේ කියන්නේද? ඔහුගේ ඒ වචනයට එකඟ නොවෙමි. ඊට හේතු කවරේද? ආනන්දය, එකී සැපයට වඩා ඉතා යහපත්වූද, අතිශයින් ප්‍රණීත වූද අනිත් සැපයක් ඇත්තේය. ආනන්දය, එකී සැපයට වඩා ඉතා යහපත්වූද ඉතා උතුම් වූද, අනිත් සැපය කවරේද? ආනන්දය, මේ ශාසනයෙහි, මහණ තෙම සියළු ආකාරයෙන් රූප සංඥාවන් ඉක්මීමෙන් ප්‍රති සංඥාවන් නැසීමෙන් නානාත්ව සංඥාවන් මෙනෙහි නොකිරීමෙන් අනන්තවූ ආකාශයයි ආකාශාණඤ්චායතන සමාපත්තියට පැමිණ වාසය කරයි. ආනන්දය, මෙය වනාහි මෙකී සැපයට වඩා ඉතා යහපත්වූද, ඉතා උතුම්වූද අතික් සැපය වේ.

12. "ආනන්දය, යමෙක් වනාහි සත්වයෝ මේ උසස්ම වූ සැපය, විඳිත්යයි, මෙසේ කියන්නේද, ඔහුගේ ඒ කීමට එකඟ නොවෙමි.

"ඊට හේතු කවරේද? ආනන්දය, එකී සැපයට වඩා ඉතා යහපත්වූද, ඉතා උතුම්වූද අතික් සැපයක් ඇත්තේය. ආනන්දය, එකී සැපයට වඩා ඉතා යහපත්වූද, ඉතා උතුම්වූද අතික් සැපය කවරේද? ආනන්දය, මේ ශාසනයෙහි මහණ තෙම සියළු ආකාරයෙන් ආකාශානඤ්චායතනය ඉක්මවා අනන්තවූ විඤ්ඤාණයයි විඤ්ඤාණඤ්චායතන සමාපත්තියට පැමිණ වාසය කරයි. ආනන්දය, මෙය වනිහි එකී සැපයට වඩා ඉතා යහපත්වූද, ඉතා උතුම්වූද අතික් සැපයවේ.

13. "ආනන්දය, යමෙක් වනාහි සත්වයෝ මේ උසස්මවූ සැපය, විඳිත්යයි මෙසේ කියන්නේද? ඔහුගේ ඒ කීමට එකඟ නොවෙමි.

"ඊට හේතු කවරේද? ආනන්දය, එකී සැපයට වඩා ඉතා යහපත්වූද, ඉතා උතුම්වූද අනිත් සැපයක් ඇත්තේය. ආනන්දය, එකී සැපයට වඩා ඉතා යහපත්වූද, ඉතා උතුම්වූද අතික් සැපය කවරේද? ආනන්දය, මේ ශාසනයෙහි මහණ තෙම සියළු ආකාරයෙන්

විඤ්ඤාණඤ්චායතනය ඉක්මවා කිසිවක් නැතැයි ආකිඤ්චාඤ්ඤායතනය සමාපත්තියට පැමිණ වාසය කරයි. ආනන්දය, මෙය වනාහි එකී සැපයට වඩා ඉතා යහපත්වූද, ඉතා උතුම්වූද අනික් සැපයවේ.

14. "ආනන්දය, යමෙක් වනාහී සත්වයෝ මේ උසස්ම සැපය, විඳිත්යයි මෙසේ කියන්නේද? ඔහුගේ ඒ කීමට එකඟ නොවෙමි.

"ඊට හේතු කවරේද? ආනන්දය, එකී සැපයට වඩා ඉතා යහපත්වූද, ඉතා උතුම්වූද අනික් සැපයක් ඇත්තේය. ආනන්දය, එකී සැපයට වඩා ඉතා යහපත්වූද, උතුම් වූද අනිත් සැපය කවරේද? ආනන්දය, මේ ශාසනයෙහි මහණ තෙම සියළු ආකාරයෙන් ආකිඤ්චඤ්ඤායතනය ඉක්මවා නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤයතන සමාපත්තියට පැමිණ වාසය කරයි. ආනන්දය, මෙය වනාහි මෙකී සැපයට වඩා ඉතා යහපත්වූද, ඉතා උතුම්වූද අනික් සැපයවේ.

15. "ආනන්දය, මෙසේ වනාහි සත්වයෝ මේ උසස්ම සැපය, විඳින්නේයයි මෙසේ කියන්නේද, ඔහුගේ ඒ වචනයට එකඟ නොවෙමි.

"ඊට හේතු කවරේද? ආනන්දය, එකී සැපයට වඩා ඉතා යහපත්වූද, ඉතා උතුම්වූද අනික් සැපයක් ඇත්තේය. ආනන්දය, එකී සැපයට වඩා ඉතා යහපත්වූද, ඉතා උතුම්වූද අනික් සැපය කවරේද? ආනන්දය, මේ ශාසනයෙහි මහණතෙම සියළු ආකාරයෙන් නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනය ඉක්මවා සඤ්ඤාවෙදයිත නිරෝධ සමාපත්තියට පැමිණ වාසය කරයි. ආනන්දය, එය වනාහි එකී සැපයට වඩා ඉතා යහපත්වූද, ඉතා උතුම්වූද අනික් සැපයවේ.

16. "ආනන්දය, අන්‍ය තීර්ථකවූ පරිව්‍රාජකයෝ මෙසේ කියයි "ශ්‍රමණ ගෞතම තෙම සඤ්ඤාවෙදයිත නිරොධය සැපයයි කියයි. එය සැපයයිද, පනවයි. ඒ කෙසේ විය හැකක්කක්ද? වේදනාවෙන් තොරව විඳීමක් කෙසේ වන්නේද? එය කෙසේ වන්නක්දැ? යි මෙසේ කියන්නාහුය ආනන්දය, එසේ කියන්නාවූ අන්‍ය තීර්ථක පරිව්‍රාජකයන්ට මෙසේ කියයුතුය. "ඇවැත්නි, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැපවූ සුඛ වේදනාව සඳහාම පමනක් සැපයයි නොම පනවයි. ඇවැත්නි, එතකුදු වුවත් යම් යම් කාරණයෙක්හි යම් යම් තැනක සැපය ලැබේද, ඒ ඒ කරුණ තථාගතතෙම සැපයෙහි පනවා යයි (වදාළසේක.)

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළේය. සතුටු සිත් ඇත්තාවූ ආයුෂ්මත් ආනන්ද ස්ථවිරතෙම භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ දෙශනාව සතුටින් පිළිගත්තේය.

නවවෙනිවූ බහුවෙදනීය සූත්‍රය නිමි. (1 – 9)